

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in sobota, najzjutraj izdaje opoldna, večerni izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izdajnimi prilogami ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto	13 K 20 h. ali glj. 6.60
pol leta	6.60 . . . . . 3.30
četrť leta	3. . . . . 1.70

Posamične številke stanejo 10 vin.
 Od 23. julia 1902. do preklica izhaja ob sredah in sobotah ob 11 uri dopoludne.
 Naročnino sprejema uredništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez dopolnane naročnine se ne odzivamo.
 Oglašje in gostitve se računajo po vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

S O Č A

Uredništvo
 se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoludne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Uredništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorici. Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.

„PRIMOREC“

izhaja neodvisno od „Soda“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali glj. 1.60.
 „Soda“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

»Vse za omliko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (oč. v. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Klerikalni prvaki med „ljudstvom“.

V.

Gosp. profesor Berbuč je prešel na to na deželno upravo, o kateri je trdil, da je najceneja v Avstriji. Varenost je taka, da je skoraj smešna. Podpor se da le malo, premnogo prošelj se odbije. Dežela si ne upa prispevati niti za uravnava voda, ki je pa zelo potrebna. Izdatki za sole so nizki, le v 2 kronovinah so učitelji slabše plačani. Predlog poslanca Štreklja, naj se zviša deželni prispevek k brezobrestnim posojilom, je bil odklonjen samo zato, ker ni denarja. Skončal je g. profesor rekoč, da se razvidi, da dežela s sedanjimi denarnimi sredstvi ne more več storiti, kakor stori.

Predaleč bi sli, ako bi se spuščali v podrobnejše razmišljanje vseh teh stavkov, zato hočejo omeniti le nekaj. Prof. Berbuč toži, da je deželna uprava najceneja, da je varčnost že smešna itd. Je nekaj resnice na tem, ali le na pol. Mi imamo o naši deželni upravi kakor o deželnem zboru to mnenje, in mislimo, da je pravo, da laški del naše dežele prav nič ne občuti te najceneje uprave in te varčnosti, o katerih je tožil prof. Berbuč; občuti ju le slovenski del, celo prav živo občutimo to najnižjo ceno in to varčnost! L hi znajo pridobiti zase, kar potrebujejo, ter gredo pri tem gledé deželnega denarja do najvišje mogoče mere. V pridobivanju so mojstri, in ako dobijo Slovenci kaj neobhodno potrebnega, ne zamudijo prilike, da dobiyo jednako svoto z vse ali pa ne dobi nihče nič. Le hodimo odkritosrčni pa recimo, da dokler bodo imeli v gotovih razmerah večino Lahi, dotlej se bo merilo vedno z dvojnó mero, z večjo za njo, z manjšo za nas. In to je tim lažje, dokler bodo sedeli poleg Lahov v deželnem odboru moške ali Berbuč ter dokler bodo imeli v deželnem zboru na naši strani večino klerikalci.

Ta profesor Berbuč pa nima niti toliko poguma, da bi povedal odkritosrčno, kako je v istini s to upravo, s to ceneno upravo ter z varčnostjo. Le od daleč se da spoznati, da čuti tudi g. profesor Berbuč, da ni vse prav v tisti ceneni upravi in preveliki varčnosti, ali z odkrito besedo si ne upa na dan — toda nekaj pa je še bil kak strahopetec odkrit?! — in na koncu potlači

vse skupaj v stavek, da se razvidi iz tega, da dežela ne more storiti nič več, kakor že stori. Kol nekaj oklepeli za to je dovolj znani Štrekljev predlog o prispevku k brezobrestnim posojilom. Odklonjen je bil le zato, ker ni denarja, pravi Berbuč. Toda to ni res. Iz govora dr. Maranija ter iz obnašanja laških poslancev v tem vprašanju se je dalo prav jasno posneti, da predlagani povisek ni bil dovoljen v glavnem zato, ker bi sol slovenskim vinorejcem. Tako osentativno so povdarjali, da so vsa brezobrestna posojila doslej dobili le Slovenci, oni pa nič, da je moral razvideti vsakdo, kdor pozna laske gospode, kam merijo in kaj hočejo s svojimi besedami in obnašanjem. Ako bi bilo obratno, da se je tikala podpora vinorejcev v Furlaniji, prepričani smo v dno duše, da bi bil tak od laske strani predlagani povisek prodir največjo sigurnostjo. Se vo, gosp. prof. Berbuč se ne upa tako govoriti. Je pač e. kr. in pa „familija“! Za to pa je vse svoje klobasanje lepo zavil z dragoceno upravo in pa s preveliko varčnostjo, započelil pa je vse to s pečatom, ki pravi, da ne more biti drugače, kakor je. Seveda ne; dokler bodo na naši strani strahopetci in narodni prodanci v večini, res no bo drugače. G. prof. Berbuč tolaži svojo slaboves z drago upravo in z varčnostjo, toda tega ne verjame sam sebi, ampak je prepričan, in z njim vsakdo, kdor ne živi z glavó v melu, da je glede deželne uprave, deželnega zbora itd. vse tako, kakor smo opisali mi.

Klerikalci govorijo drugače, ker hočejo farbatí ljudstvo in ker hočejo isto navaditi na lasko prevlado tako, da bi se jej Slovenci sploh več ne upirali. Klerikalci so zadovoljni s položajem, kakoren je, ter nimajo niti najmanjše namere, potruditi se, da bi se spreobrnilo tako, da bi bili Slovenci kedaj ravnopravni in jednakoveljavní z Lahi. Boj za našo jednakovrnost in jednakoveljavnost so vrgli med staro saró, počali so se na milost in nemilost našim drugorodnim nasprotnikom, samo da jim gredo na roke, kjer potreba za njih osebo, ljudstvo pa učijo, zlorabeč svoto vero, slepe pokorščine. In namesto da bi govorili resnico, kakar poročajo svojim volivcem (1), pa gredo farbajo vsi od kraja.

Tako daleč smo prišli, da so začeli postavljati pred ljudstvom v vso drugačno

lu reči, ki se ticejo dež. zbora in odbora, kakor je istina. Ni mogoče, je kaj lahko reči, abza tem „ni mogoče“ se skriva nedelavnost in pa kapitulacija pred našimi drugorodnimi nasprotniki. Ali za to ker klerikalci ne delajo in ker so kapitulirali pred Lahi, mora misliti ljudstvo, da kar se stori, se stori v najvišji meri in več ni mogoče, dočim je istina, da klerikalci ne ljubijo dela za ljudstvo in tudi dejanski ne deajo zanj.

„Pr. L.“ pravi, da so zborovalci na Častí z odobravanjem vzeli na znanje zanimivo poročilo. Ubogi zaslepljenici!

Zopet beseda politikujočim in hujskajočim duhovnikom.

Zopet se je čula beseda, katera spominja na ono vzvišenost, ki bi morala prevevati duhovski stan, da bi reševal tisto nalogo med človeštvom, katero mu je postavil Zveličar, od katere pa se dandanašnji odstranjuje vsa ona duhovščina, ki se poča s politikó, ki županuje, prodaja blago, zdravi krave ter se poča z vsemi posvetnimi stvarmi več kakor z duhovskimi, ki hujska stranko na stranko, ki razdvaja in cepi, da tim lažje in izobilnejše živi po geslu: Divide et impera!

Francoski škof Lacroix v Montersu (Tarantaise) je podal v posebnem pastirskem pismu navodila, kako se imajo vesti duhovniki nasproti politiki. Ta škof pravi med drugim, da je dolžnost duhovnikov: skrbeti za duše vernikov, zato mora stati duhovnik izven strank in nad njimi. Sicer ima kot državljan pravico in dolžnost, da glasuje za onega kandidata, o katerem se mu zdi, da je najsposobnejši in najpripravejši zastopati najboljše vero in domovino. Duhovnik se izpostavlja slabemu povračanju in maščevalnosti, ako zlorablja svoj upliv v prilog kake politične stranke; to uči izkušnja. Zategadel je najbolje, ako se ne prišteje nobeni parlamentarni stranki. Ko skončajo volitve, se ne sme duhovnik pristevati ne k onim, ki so zmagali, ne k onim, ki so bili premagani, marveč mora ostati pastir, ljubljen in čiščen, za vse svoje furane, do katerega se radi zatekajo v žalostnih urah, mora ostati miliče, ki tolaži žalujoče, in zvesti prijatelj, ki je pripravljen pomagati vsakomur brez razlike. Na tak način bo upliv duhovnikov vedno

le naraščal. S posebno skrbnostjo pa se morajo duhovniki izogibati zlorabljenja priznice proti komurkoli. Namigavanje na boj strank se more tolmačiti napačno, utegne napraviti duhovniku sovražnike ter mu nakopati itnosti celo pri posvetnih oblastvih. Istotako se mora izogibati najstrožje vsaki zlorabi spovednice ter ne sme izrabljati svojega upliva v njej. Onim, ki so volili drugače nego on, ne sme kazati svoje nevolje in kot izpovednik jih ne sme radi tega na nikak način kaznovati. Pri političnih listih ne sme delovati duhovnik, niti pod psevdonimom. Ako napade kak list duhovnika, naj ne odgovarja, ne da je poprej vprašal svojega škofa. Duhovniški časti je nasprotno, ako se siri bojovite liste ter ako se agituje za politične kandidate....

Pripominjamo še, da je dal ta navodila škofu Lacroixu sam papež.

Sedaj pa poglejte, ljudje božji, našo duhovščino. Izjem je strašno malo, — vsi drugi pa so najostreje nasprotje vsemu temu, kar je obseženo v imenovanem pastirskem listu. Našim politikujočim duhovnikom je prva skrb: politika in prevlada duhovskega stanu nad vsemi drugimi. Pravi poklic jim postaja vedno bolj postranska stvar, le volitve, konsumi, posojilnice, zadruge, politična zborovanja, terorizovanje, fanatizovanje in poneumnevanje ljudstva, boj proti vsakemu pravemu napredku, to jim je glavna naloga. In te naloge ne pozabljajo niti na pržnici niti v spovednici. Povsodi stoji v ospredju politika, povsodi v ozadju božja služba in dolžnosti duhovskega poklica.

Po vsej Sloveniji stojijo duhovniki na čelu klerikalne stranke, in za njim ono zapeljano ljudstvo, v katero so tekom časa vteli prepričanje, da vse tiste, ki se ne pokorijo slepo duhovniku v vseh, tudi posvetnih rečeh, bodo pekli hudic na dnu pekla, po vsej Sloveniji vodijo gnjusni boji, zaradi katerega vedno bolj „slovimo“ po svetu, duhovniki, radi tega boja pa tudi nazadujemo na celi črti; postojanka pada za postojanko, jezikovne meje se krčijo — ali kaj de vse to, ko smo pa vedno bolj katoliški! In če pojde tako naprej, postane po naših deželah vse strašno katoliško, ali kolikor bolj katoliško, toliko manj slovensko, in koncem konca izgine vse slovensko in bomo samo

- 19 -

Križarji.

Zgodovinski roman v štirih delih.

Poljski spisal H. Sienkiewicz. — Posl. Podravski.

(Dalej.)

Kaštelan je naprošen odločil obrok, do katerega hoče s kaznijo odlašati. Matija, poln zaupanja na vspeh svojega poslanstva, se je takoj pripravil na pot; poprej pa je še odšel k Zbišku, da mu je sporočil to srečno novico.

Zbišek je bil v prvem hipu tega tako vesel, kakor bi se bila že odprla vrata njegove ječe. Na to pa se je zamislil, se zamračil ter dejal:

»Kdo pa si je kedaj že učakal kaj dobrega od Nemcev! Lichtenstein je tudi mogel prositi kralja milosti, in še dobiček bi bil imel od tega, ker bi se bil izognil osveti, vsekakor pa on tega ni hotel storiti.«

»On je bil trdovraten radi tega, ker ga na poti nisva hotela prositi odpuščanja. O mojstru Konradu ne govorijo ljudje nič slabega. Sicer pa pri tem ne moremo izgubiti ničesar.«

»Gotovo,« reče Zbišek, »pa se mu tudi ondi pre-nizko ne uklanjajte.«

»Čemu bi se mu uklanjal? Oddam mu pismo kneginje Aleksandre, in to je vse...«

»Ha, ker ste pa tako dobri, pa vam naj Bog pomaga!«

Nakrat pa bistro pogleda strica ter reče:

»Ako pa mi kralj odpusti, bode Lichtenstein moj, ne pa vaš. Zaponnite si to!«

»Ker še nisi na varnem, ne obljubuj ničesar. Dovolj že imaš teh bedastih obljub!« odvrne mu starec jezo.

Na to sta se še objela, in Zbišek je ostal sam. Nadeja in negotovost sta se polasčevali njegove duše, toda ko je napočila noč in z njo vred prihrula nevihta, ko je skozi zamreženo okno jel zlokobno prodirati blisk in ko se je obzidje treslo od groma, kc je vihar žvižgaje prihrul v ječo ter ugasnil medlo svetiljko pri postelji, je izgubil Zbišek v temi zopet vso nadejo in vso noč ni mogel zatisniti očesa.

»Ni hde me več ne reži smrti,« si je mislil, »in vse to mi ne bo pomagalo nič.«

Toda že naslednjega dne ga je prišla obiskat kneginja Ana Danuta ter z njo vred Danuša s plunko za pasom. Zbišek se njima je priklonil globoko in dasiravno je bil ves otrpel, ker ni spal po noči in ker ga je morala nesreča in negotovost, vendar pa ni pozabil na svojo viteško dolžnost, da ne bi izpovedal Danuši, kako občuduje njeno lepoto.

Toda kneginja ga pogleda z očmi polnimi žalosti ter reče:

»Ne občuduj je, kajti ako Matija ne prinese dobrega odgovora, pa se boš, revež, kmalu čudil lepšim rečem v nebesih!«

Na to se je zjokala, mislé na negotovo usodo mladega viteza, pa tudi Danuša se je spustila v jok. Zbišek je pokleknil pred njima, ker se mu je omehčalo srce pri pogledu na njo kakor vosek. On ni ljubil Danuše tako, kakor mož ljubi svojo ženo, vendar pa je začutil, da jo ljubi z vso svojo dušo in da mu je pri pogledu na njo v prsih tako lahko, kakor da bi postal povsem drugi človek, manj surov in bojaželjen ter poln sladke ljubezni. Končno ga je prevzela velika žalost, da jo mora zapustiti in da ne bo mogel izpolniti svojih obljub.

»Ne bom ti mogel položiti k nogam pavovih peres, moja revica!« jej reče. »Kadar pa pridem pred obličje božje, pa porečem: Odpusti mi, Gospod, moje grehe, toda kar imaš dobrot na zemlji, ne daj tega nikomur drugemu, nego gospodičini Jurandovi iz Spihova.«

»Še le pred kratkim sta se spoznala,« reče kneginja. »Bog ne dopusti, da bi bilo to zamán.«

Zbišek se je jel spominjati vsega, kar se je bilo pripetilo v tinješki krčmi ter postal otožen. Končno je poprosil Danušo, naj mu zapoje ono pesem, ki jo je pela takrat, ko jo je prestrigel na klopi ter jo odnesel pred kneginjo. In dasiravno Danuši ni bilo do petja, je vendar dvignila kvišku svojo glavico in zaprši kakor ptičica oči, je jela peti:

katoliki! Potem pa boš srečno, ti „dobro ljudstvo“ ze na tem svetu!.....

Da bi se povrnili naši politikujoci duhovniki k svojemu pravemu poklicu, da bi postopali tako, kakor zahteva škof Laeox po papeževemu naročilu, na to se misliti n. Norčajejo se s tako resnimi rečmi ter se od- tujujejo vedno bolj svojemu poklicu, pogre- zaje se v ostudni osebni boj, za svojo bi- sago, za udobno pozemsko življenje z imenom Onega na jeziku, ki je učil ljubezen in bratstvo.

Pijani so zmag, — zato pa so začeli zahajati s pota, in brčas se ne motimo, ako rečemo, da konec tega ostudnega boja mora biti ta, da strmoglavijo sami sebe. Da se to čim prej zgodi, na to delovata pa je dolžnost vsakega, kdor se ni obupal nad bodočnostjo našega naroda.

Damače in razne novice.

Zaplemba. — „Soča“ od sobote je bila zaplenjena zaradi sestavka „Svoji k svojim!“ — Državni pravdnik je ta članek po svoje tolmačil ter potem zaplenil — svoje tolmatenje. Zaradi tega se prito- žimo proti zaplembi. V državnem zboru pa bo prečitan zaplenjeni članek v dokaz, kako potrebna je prememba tiskovnega zakona.

Osebnostne vesti. — Konceptni praktikant dr. Fran Skaberne, dodeljen okr. glavar- stvu v Tolminu, je imenovan namestni- stvenim koncipistom.

Ekonomskima nadzornikoma v novi justični in finančni palači sta imenovana za del finančnih uračev davčni kontrolor g. Fr. Grigaschi, za justični del pa g. nadsvetnik Jos. Milovčič.

V Gorici začno preskušnje za uspo- sobljenje na ljudskih in meščanskih solah dne 4. novembra t. l. ob 8. uri zjutraj. Prošnje je treba predložiti dotični izpraševalni kom- misiji najkasneje do 21. t. m.

Iz Rodika nam poročajo, da se je vrsila v soboto volitev občinskih odbornikov. Zmagala je narodno-napredna stranka v vseh 3 razredih. Živeli!

Šustersiškevega tabora žalosten konec. — Sanjal je, da bosta dneva 12. in 13. oktobra letošnjega leta za njega nekaka dneva triumfov — ali prišlo je vse drugače. Tabor v Ljubljani je morala kranjska vlada prepovedati z ozirom na javni mir in red, ker vendar ne more dopustiti, da bi prihajale fanatizovane in od „jerusa“ sladkoginjene mase v stolno mesto pobijati liberalce, kakor so bili dobili pouk o bohinjskih po'hih. Ali da bo vendar le nekaj, so ostali pri romanju na Sv. Goro. Bobnali so in bobnali po „Slovenca“ ter pridigovali, da naj gredo ljudje na Sv. Goro na kardinalov grob, da smo mislili, da pride v Gorico ljudij na tisoče in tisoče. Ali prišlo jih je vseh skupaj komaj okoli 2000. Šustersič je pisaril v dunajsko „Information“, da pride na tabor v Ljubljano kakih 15—20.000 ljudij; od teh jih je mislil prignati najmanj polovico na kardinalov grob, ali kako žalostno, prišlo je nekaj

okoli 800 mož, fantičev in zensk.... Dež je lil kakor iz skafa, bliskalo se je in grnelo je v noči, ko so se vozili romarji v Gorico, prav kakor da bi kazalo nebo tem „romarjem“, naj nikar ne hodijo na Sv. Goro. Ali prišli so. Na nogah je bila policija, katera ni pustila iti romarjem po glavni cesti skozi Gosposko ulico, marveč so jih zavili lepo po „getu“, da se je zdelo, kakor bi šla ta množica za jednim tistih žalostnih pogrebov, kateri se vijejo po tej strani iz bolnišnice usmiljenih bratov. Policija je stala tudi na Kornu in na Gorističku, na Solkanski cesti pa so jih sprejeli orožniki v varstvo. Pod velikanskim nalivom so prišli končno na Sv. Goro. Skozi mesto so šli povsem tiho in mirno, med potjo gori pa so malce oživeli, v kar je pripomogel tudi „jerus“, kajti naš poročevalec pravi, da med potjo ni manjkalo prizorov, kako je prijatelj prijatelju ponujal „jerus“. Romarji so obiskali najprvo svetišče, potem pa so položili na grob kardinala venec v narodnih barvah z napisom: Neustrah- šenemu vojvotniku za Boga in nar- od muko trpni Slovenci. Ob kar- dinalovem grobu je gorelo 6 svet in je bil ozaljšan s cvetjem. Ob 10. uri je stopil na prižnico neki franciskan, ki je pozdravil ro- marje v kratkih besedah, potem pa sporočil, da bo blagoslavljal on svetinje in druge take reči. Pozabil ni seveda spomniti ljudstvo, da bo po govoru tudi „ofer“ ter da pro- dajajo v zakristiji nekako knjižico o Marijini božji poti na Sv. Gori. (Kupčija brez pa- tente in pa moljenje na debelo!)

Slavnostni govornik je bil dr. Janez Evangelist Krek, semeniški profesor iz Ljubljane, ki je došel v samostan francis- kanov na Sv. Gori že prejšnji večer, da se je ob „proizvodih“ iz samostanske „biblioteke“ pripravil korenito na pridigo; mož ljubi tako „biblioteko“. V svojem govoru se je postavil na tisto stališče, katero gre nasproti — te- letom, ki drvijo po sveti za svojimi pastirji celo v tako neznosnem vremenu, kakoršno je bilo v soboto in nedeljo. Povzdigoval je skofe v deveta nebesa, trde, da so bili skofje tisti, ki so odpravili tlačanstvo. Skofje pa so imeli tudi oblast, da so vsakega, kdor se je pregrešil zoper nje, tudi le z obrekovanjem, izobčili iz sv. cerkve, takorekoč izbacili iz človeške družbe; in kdor je hotel nazaj, je moral narediti veliko pokoro itd. Ali odkar so vzeli škofom to oblast in pravico, je ljudstvo zopet zabredlo in padlo nazaj v tlačanstvo. Pravi nauk, kako se more osvoboditi naše ljudstvo, pa nam je dal kardinal, in danes smo prišli sem, da ga počastimo za njegove velike zasluge, ki si jih je stekel za naš narod. On je delal z vsemi močmi, da spravi naše ljudstvo nazaj v pravi tir ter mu da pravo svobodo. Kardinal se ni strašil boja, in ni so ga mogli premagati veleumi vseh dežel, pač pa je on zmagal. Zato pa je bil tudi mučenik. Zato nastopamo tudi mi v boj in naša vojska je duhovna; naš meč so naše čednosti. Zato pa obljubite mi danes, da se hočete po njegovem vzgledu bojevati, in kakor hitro pridete domov, začnite ozna- njevati njegova načela onim, ki so ostali

doma. Ker je lilo kakor iz skafa, je rekel dr. Janez Evangelist: Vidite, Bog nam je poslal tako vreme zato, da osredotočimo naše misli na kardinalovem grobu; če bi bilo lepo, bi morda ogledovali krasoto teh gor itd. (Torej za pobožnost in zamaknjenost teh romarjev je potreba dežja, da ne vidijo nikamor — če ne pa so „raztreseni“! Lepa pobožnost!) S Sv. Gore so se vračali čeli popoldan. Ne- katere so videli, kakor nam poročajo, sladko- ginjene in natrkane tako, da so se skanda- lizirali nad njimi.

Dr. Šustersiča ni bilo videti nikjer. Nekam skrivnostno je prišel in nekam skriv- nostno odšel. Menda se je največ mudil pri patrih, potem pa jo je odkuril v Gorico na kolodvor proti domu. Prišel je gledat na Sv. Goro, kako lepo bi bi bilo, ako bi se vrsil res tam gori tak tabor, kakoršen je hotel uprizoriti. Bajе mu je bilo tesno pri srcu, ker je splavalo vse po vodi ter je priromalo na kardinalov grob le majhen odstotek tistega „dobrega ljudstva“, katero je hotel nagnati sem gori v najširših množicah.

Romarji z vlakom so bili, kakor nam pripoveduje nekdo, ki jih je vprašal, ponajveč iz ljubljanske okolice, torej od tam, kjer je klerikalizem najbolj v cvetju. Ako si si jih ogledaval, si videl stare može in žene ali take mladenice, katerim se je videlo, da niso še nikdar mislili s svojimi možgani. Niti jed- nega inteligentnega kmečkega človeka ni bilo videti med njimi. Pa kako smo jim že rekli zadnjič?!

Koliko je bilo romarjev na Sv. Gori? — Da bo „Slovenec“ lagal gledé ude- ležbe romanja na Sv. Goro, o tem smo bili že zdavnaj prepričani in z nova nas je potrdil v tej veri v sobotni stevilki. Tam pravi, da se je odpeljalo v črno noč romarjev na stotine in stotine, in tem se pridružijo še med potjo drugi, tako, da jih bo na tisoče. Včeraj nam došli „Slovenec“ pa poroča, da je bilo do 4000 ljudij na Sv. Gori. O ti grda farbarija! Iz Ljubljane se jih je pripeljalo okoli 800, nekaj jih je prišlo čez hribe, nekaj so jih nabrali po poti, tako da je bilo vsega skupaj koncem konca do 2000 ljudij. „Gorica“ jih je tudi nastela do 2000 ter tako po- stavila na laž pobožnega ljubljanskega „Slo- venca“, ki vidi „doplih“, kadar hoče in kadar mu kaže.

Eno pa moramo pribiti, in to je v čast našemu ljudstvu na Goriskem, to namreč, da je bila udeležba iz naše dežele tako pičla, da ni niti omembe vredna!

Kvišku na gore, na strme vrhe! — Tako se glasi najnovejša parola kat. nar. stranke. Izdal jo je sobotni „Slovenec“. — Kvišku na gore, na strme vrhe! Sedaj so jih gnali na goro, in sicer na goro, kamor se pride prav zložno. Ker pa se glasi parola na gore! jih gotovo našenejo še na kako drugo goro, da se malce privadijo turistiki; potem pa jih peljejo počasi na strme vrhe. Brčas na očeta Triglava strme vrhe, in kasneje vedno le višje na strme vrhe, tako da pridejo počasi na Gavrizankar! Potem pa dobi dr. Šustersič ti-to premijo, ki je raz-

pisana za onega, ki dospe na višek Gavri- zankarja, kjer pa lahko kar ostanejo, da bodo bližje nebes, katera jim tako obljubujejo. Torej le na gore, na strme vrhe!

Pijana romarja. — Očividec nam piše: „Med zadnjimi romarji s Kranjskega v nedeljo, ki so se vračali s Sv. Gore, sem videl v Solkanu dva popolnoma pijana. Ko- rakala sta skozi Solkan ter se držala v ob- jemu. Jednega je bilo romanje tako navdu- silo, da je pravil neprenehoma svojemu so- romarju: Ob moji zadnji uri bom izgovarjal vedno besede: sladko ime Jezus, Marija in Jožef. No, „sladka“ je bil mož. Ljudje, ki so ju videli, so godrnjali ter se zgražali nad njima, češ, čemu hodijo taki ljudje skrunit svetišče na Sv. Gori. Najbrže nista bila samo ta dva, ki sta obračala v takem stanju po- zornost našo.“

„Slovenec“ in romanje na Sv. Goro. — Sobotni „Slovenec“ je pokazal zopet svoje rožičke, katere je od časa prepovedi tabora v Ljubljani skrbno skrival. Šustersič je nameraval prirediti po ljubljanskem taboru na Sv. Gori političen tabor, na katerem bi bil rohnel proti liberalcem ter fanatizoval ljudstvo. Tako se je dalo jasno posneti iz govorov dr. Šustersiča in iz pisave „Slo- venca“, kar smo tudi mi postavili v pravo luč. „Slovenec“ je molčal, ali v soboto pa je zopet bleknil v svet to-le: „Naj s Svete Gore doni po slovenski domovini klic, da je nastopila kat. nar. stranka pravo pot, da je dala zgled organizacije, discipline itd.... s kratka: S Sv. Gore naj doni politična trom- peta dr. Šustersiča unisono z hobnički in konjički, ki zadej piskajo, ter z vsem razno- terim „orođjem“ katoliške obstrukcije.... Ali bilo ni nič. Vsa reč je vzela strastno žalosten konec. Prišlo je le nekaj mokrih farovskih podrepnikov. Je pač britka lista prislovica: Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus.

Karta za trideset „gondinarjev“. — Kake vrste ljudij so pripeljali v Gorico s Kranjskega, priča ta-le dogodbica: Neki romar je čutil potrebo, pohvaliti se, da ima karto, da se bo peljal nazaj v Ljubljano z romar- skim vlakom. V vlaku je nekaj spraševal kondukterja, kateri je romarja, ker je bilo spraševanje brčas jako „kunštno“, malce po- tegnil s tem, da mu je rekel, da ne sme dati karte iz rok niti za 30 goldinarjev. Romar je zatrjeval na vso svojo moč, da karte ne da za 30 „gondinarjev“. Tako so rekli gospod konduktier. Nekdo pa mu je pravil, da jo sme oddati za 30 gld., magari tudi za 20, pa se bo peljal z lepšim vlakom v Ljubljano, nego je romarski, in se mu ostane — seveda ako dobi takega norca, da mu da za tisto romarsko karto 20 ali 30 gld. Ali vse zaman! Romar je trdil, da more le s tisto karto nazaj ter da je ne da za 30 „gondinarjev“. Naj jo torej ima, si je končno mislil razlagalec ter pomilovalno pogledal ono z bito Šustersičevo ovce.

Hitrost ekspresnega pisma. — V soboto je bilo oddano v Gorici v Gosposki ulici na pošti ekspresno pismo za pošto Ročinj. Iz Gorice je šlo pravčasno, ali ko

„Oh, ko bi imela
Kakor goska krila,
Pa bi za svojim Jankom
Člô v Šlezijo zletela.
Sedla bi na vrbo
In tako bi mu djala:
Le poglej, o Janko
Ubogo siroto!...“

Toda nak. at jej izpod pobešenih trepalnic privró obilne solze... in ni mogla peti dalje. Zbišek pa jo je vzela v naročje isto tako kakor v krčmi pri Tinjeu in jel jo nositi po sobi, ponavljaje otožno:

„Jaz bi ne iskal v tebi samo svoje vladarice. Ako me Bog reši, in ti dorasteš ter roditelja dovolita, pa te vzamem za ženo.“

Danuša ga objame okrog vratu ter „krije svoje oojokano lice v njegovih ramah, toda njegova žalost je čimdalje bolj naraščala in prodirajoč iz globeli blage slovanske nravi, se spremenila v njegovi preprosti duši v živo pesem:

„Vzel bi te, deklica,
Vzel bi te za ženo!...“

V.

Med tem se je pripetilo nekaj, vsled česar se vse druge zadeve stopile v ozadje ter izgubile ves pomen v človeških očeh.

Na večer dne 21. junija se je po vsem dvoru razširila vest, da je kraljica postalo naenkrat slabo. Pozvani zdravniki so ostali s škofom vred vso noč v njeni sobi in od dvornih postrežnic so dvorniki izve- deli, da je kraljičino življenje v nevarnosti. Krakovski kaštelan, Janko Topor iz Tenčina, je poslal še v tej

noči poslance k nenavzočemu kralju. Drugega dne se je razširila ta neugodna novica po mestu in po okolici. Bila je prav nedelja, radi tega so ljudje napolnili vse cerkve, v katerih so duhovniki priredili molitve za kraljičino zdravlje. Iginil je vsakoršni dvom. Po božji službi so se vsi gostje, ki so se bili sešli na slavnost, plemstvo in poslanci meščanov, napotili na kraljevi dvor. Čehi in bratovščine so imele s seboj svoje za- stave. Proti poludnevju je neštevilna množica ljudij obkoljila Vavel, med katero so kraljevi lokostrelci vzdrževali red.

Mesto je bilo skoro popolnoma prazno in po za- puščenih ulicah se je sedaj pa sedaj pomikala tropa vaščanov iz okolice, kateri so bili takisto radovedni, kako je z zdravjem kraljice, ker so radi tega hoteli k dvoru. Končno so se pojavili pri glavnih vratih škof, kaštelan in z njima vred katedralni kanoniki, kraljevi dostojniki in vitezi. Vsi ti se razidejo med množico ter ponove strogo prepoved, da nihče ne sme kričati, ker bi to vtregnulo škodovati zdravju visoke bolnice. Ob enem pa so sporočili vsem, da je kraljica porodila hčerko. Ta novica je napolnila z radostjo vsa srca, zlasti ker se je ob enem poizvedelo, da dasiravno je bil porod prezgoden, se vendar ni bati nikake nevar- nosti niti za mater, niti za dete.

Množica se je jela razhajati, ker pred kraljevim dvorom nihče ni smel vreščati, a pri tem je vendar vsakdo hotel dati duška svoji radosti. In ko so se napolnile ulice, ki držijo na veliki trg, se je takoj začelo oglašati radostno ukanje in veselo petje. Nihče se ni hudoval radi tega, da je prišla na svet hčerka. Ali je mar člo slabo — so govorili ljudje — da

kralj Ludvik ni imel sinov in da je kraljestvo prevzela Jadviga? Ž njeno poroko z Jagielom se je podvojila moč naše države. Tako bo tudi sedaj. Kje bi bilo mogoče najti tako nevesto, kakor je naša kraljičina, ko niti rimski cesar, niti noben drugi kralj nima tako velike države, tako mnogo zemljišča in toliko vitezov! Pulili se bodo za njeno roko najmočnejši vladarji na zemlji, vklanjali se bodo kralju in kraljici, zahajali bodo semkaj v Krakov in mi trgovci bomo imeli iz tega največji dobiček, da ne omenjamo niti tega, da se vtigne zopet kaka taka država, kakor je češka ali ogerska, z našo zediniti. Tako so govorili med seboj trgovci, in radost je bila čimdalje večja. Ljudje so se gostili po zasebnih hišah in krčmah. Na velikem trgu so se prikazale razne svetiljke in baklje. Kmetje iz krakovske okolice, katerih je bilo čimdalje več dospelo v mesto, so se vtaborili v predmestjih poleg svojih voz. Židje so se razgovarjali pred sinagogo na Kazi- mieru. Še pozno v noč, skoro do svita, je bilo kaj živo na trgu, zlasti okrog kresije in mestne tehtnice, kakor ob času velikih sejmov. Ljudje so si sporočali razne novice, pošiljali po nje na dvor in potem tru- moma obkoljevali one, ki so se vračali z novimi novi- cami z dvora.

Najslabejša novica je bila ta, da je škof Peter krstil otroka že po noči — iz česar se je dalo sklepati, da mora biti dete zelo slabo. Izkušane meščanke pa so pripovedovale med tem o slučajih, kako so otroci, po porodu že skoro na pol mrtvi, takoj pridobili ži- votno moč po svetem krstu. Vsi pa so se tolažili z nadejo, s katero jih je vtrjevalo ime, kakoršno je bilo dano otroku. (Dalje pride.)

je prišlo v Ročinj, so oddali isto za nabiralnico v Srednjem, kamor je prišlo pismo čakati, da pride kdo po isto. — Naslovljenka je izvedela se po drugih ljudeh, da ima v farovžu v Srednjem, kjer je nabiralnik, ekspresno pismo, nakar je šla po isto. Da ni tega izvedela, bi bilo pismo se tam ležalo kdo ve koliko časa. In prosimo, ekspresno pismo, torej nujna reč! Ne vemo, ali zadeva tu krivda poštni urad v Ročinju ali le pošto v srednjem farovžu; vsekakor je neodpustljivo, da tako pismo leži v farovškem nabiralniku! Saj smo pisali že zdavnaj, da ne dajati pošte v roke farovškim. Kako je to nevarno, za to ima slavno c. kr. poštovo ravnateljstvo kričeč slučaj. Namesto dobiti pismo se tisti dan, je dobila pismo naslovljenka še le drugi dan, več kot pol dneva prepozno. — Pošte proč iz farovžev, tam ni vestnosti doma!

Potres. — V soboto 11. oktobra ob 7 $\frac{1}{2}$ uri zvečer so občutili nekateri v Gorici, ki so imeli ravno miren opravke, rahel potresni sunek. Ob enem so za trenutek zavzvenela okna, steklena posoda itd. Potres se je pojavil tudi po Vipavski dolini in na Krasu, ponekod precej močnejše, kakor v Gorici. Toda nikjer ni povzročil škode. Poročila so doslej došla iz Skopega, Brestovice, Škrbine, iz Mavhinj, Rihemberga, Renč in iz Ronk.

Štrajk v Mirnu. — Še ga ni konec. V ponedeljek so sli štrajkovci okoli Jakilove tovarne ter zahtevali, da odstrani Lehe. Gorkič je imel neki zaupen shod.

V včerajšnjem „Osservat. Tr.“ čitamo, da je namestništvo vzelo na znanje pravila novega društva „Ortsgruppe Merna des Vereines der Schumacher Osterreichs in Wien!“

Krčmarska zadruga. — Predsednikom te zadruga, ki se je lani ustanovila, je bil izvoljen znani gostilničar Fr. Marzini, kateri pa se je sedaj odpovedal predsedništvu, češ, da poklicane oblasti se brigajo malo ali nič za to zadrugo. Marzini je propadel letos tudi pri volitvah v mestni zastop.

Cirkus Raicevich. — Splošno zanimanje vzbujajo metanje. V nedeljo sta se metala E. Raicevich in M. Cumar; slednji je bil premagan v 8 sek., Lambertija pa je premagal Raicevich po preteku pol ure. V ponedeljek sta se metala Makso Raicevich in Arab Abdul Aziz Ahmed. Trenjija je bila razpisana na 1000 K. Zmagal pa ni nihče, marveč sta se poprej utrudila. Isto tako je bilo sinoči.

Pohajč Abram na kolesu. — Iz Bolca nam pišejo: „Trentarski pohajč in nunc Abram se je opravičeval v „Prismojenem Listu“ zaradi biciklja tako, češ, da ga mora imeti, ker nima konja, ker so vozniki v Bolcu predragi, on pa ima čisto nujnih opravkov, da prihaja v Bolc in se vozi s kolesom med Bolcem in Sočo. — Potem pa milo zdihuje, da mu ti zlobni liberalci niti tega ne privoščijo.“

To je prava farovška nesramnost. Abram je imel kolo že takrat, ko je bil kaplan v Bolcu in se mu še sanjalo ni, da bo kdaj kolo pasel v Trenti. — In iz Bolca je isto tako na biciklju dirjal zdaj v Log, pa v Sočo, pa na Žigo ali Srpenico in dalje iz okraja, koder je sejal le zdražbe in prepire med ljudstvom. Saj je pri nas vsakomur znano, da bi bilo veliko več miru v okraju, ako bi ne bilo v Bolcu Abrama in njegovega biciklja, ki imata marsikako zlo in celo obsodbo na svoji črni vešti.

Povedali smo to, da bo vedel svet, kako predrzni so politikujoči nunci v zavijanju in lazi*.

Mestne šole v Gorici so stale v preteklem letu občino K 87.077-44, otroški vrčci pa K 14.059 67: skupaj K 101.137-11.

Ravnateljem hiralnic v Gorici je imenom dr. Adlerstein, sekundarni zdravnik v tukajšnji ženski bolnišnici.

Ajellet se tožarijo. — Odkar se je vcepil v furlansko ajelloško občino klerikalizem, se vedno kaj tuje o njej. Te dni je bil obsojen na 40 K globe, oziroma 4 dni zapora, neki Maksimilijan Ponton, ker je razžalil g. župana. Treba vedeti, da sta oba klerikalca. — Pred prihodnjo poroto pa pride bivši občinski tajnik Josip Ponton radi žaljenja časti potom tiska, storjenega tudi županu Geolli. Klerikalizma se drži vedno kaj grdega. Tako tudi tožarenje po nepotrebi za vsako ničarijo! Ali škoditi bližnjemu, to je jedna prvih klerikalnih „čednostij“.

Dva Ajelca sta priobčila s podpisom v „C. F.“ dopis, v katerem potrjujejo, da jima

je volilec iz Medane sam pravil, da mora iti volit v Ajello na ljubo dr. Gregorčiču, ker je bil on izvoljen v državni zbor z ajelloškimi glasovi. — Liberalni Lahi zdaj čutijo maščevanje tiste volitve, ko je dr. Pajer zadržal liberalne volilce, da je bil Gregorčič lepo izvoljen s klerikalnimi.

Pridobutinske deželne komisije. — V soboto so se sešle pridobutinske deželne komisije za Trst in okolico, za Gorisko-Gradiščansko, ter za Istru pod predsedstvom dvornega svetnika in finančnega ravnatelja, Otona viteza pl. Zimmermanna. Predsednik se je sponinjal smrti udov komisij, Jakoba Elsnerja pl. Eisenhafa, Petra Rismonda in dr. Nikolaja Tonklija. Po obvestilu o določitvi družbenih kontingentov za priredbeno dobo 1902/1903, začelo se je posvetovanje o posamičnih prizivih davčnih zavezancev davčne družbe I. razreda, potem pa se je vrsila volitev enega uda pridobutinske kontingentne komisije na Dunaju, na kateri volitvi je bil izvoljen Josip Basevi. Po skupni seji je rešila potem v posebni seji deželna komisija za Gorisko in Gradiščansko iz te dežele dosle prizive zoper pridobarino od davčnih zavezancev davčnih družb II., III. in IV. razreda. O prizivih enakih davčnih razredov iz Istre se je namreč že razpravljalo; razprave o prizivih davčnih zavezancev iz Trsta pa so deloma tudi že bile, deloma pa se bodo še le vrsile.

Ponesrečili. — 57-letni kmet Ivan Macarol v Šepuljah pri Tomaju je v nedeljo v jutro hotel streljati proti toči, ker so se zbirali črni oblaki. Ker pa ni dobro zaprl, je eksplodiralo ter ga ranilo po obrazu, zlasti na levem očesu, vsled česar je moral iti v bolnišnico v Trst.

Pogorela je tovarna g. Goljevška v Trebnjem. Kako je nastal ogenj, se ne ve. Škode okoli 60.000 K; krita je z zavarovanjem.

Novi bankovci po sto kron. — Z dnem 20. t. m. začne izdajati avstro-ogerska banka bankovce po 100 K. Ti bankovci imajo podpis avstro-ogerske banke, datirani pa so z dnem 2. januarja 1902. Ob enem začne imenovana banka sedaj v prometu se nahajajoče bankovce po 100 gl. z datumom 1. maja 1880. nazaj jemati, in sicer do 30. aprila 1904. potem uplačila in zamene pri glavnih in podružnih uradih avstro-ogerske banke. Od 1. maja do 31. oktobra 1904. bosta sprejemala kot uplačilo in zameno bankovce po 100 gl. le glavna urada na Dunaju in v Budimpešti, pri podružnih uradih pa bo mogoče le zamenjati. Dalje bo mogoče provesti zameno le potem prošnjje. — Novi bankovci so široki 165 mm, visoki pa 110 mm. Slika je utisnena v zeleni barvi.

S katerim dnem se računa nova domovinska pravica tujezemcem? — Dunajski magistrat stoji na stališču, da se račun za pridobitev domovinske pravice po novem zakonu tujezemcem sele čas od 1. januarja 1896., ko se je domovinski zakon sprejel in potrdil. Vsled tega ni sprejel v občinsko zvezo onih, ki so prosili na podlagi štetja od 1. januarja 1891. Namestništvo je bilo z magistratom istega mnenja. Ministerstvo notranjih zadev pa je odločilo, da velja za tujezemce kakor za domačine rok 1. januarja 1891.

Razgled po svetu.

Ministerski predsodnik je predložil Čehom načrt za uravnavo jezikovnega vprašanja. Češki delegatje so pričeli takoj posvetovanje. Načrt je nesprejemljiv ter ima le namen, zavlačevati to reč.

Velika defraudacija v Pragi. — V posojilnici sv. Venceslava poneverjena svota znaša 3.000.000 K; pokrit je znesek 1.700.000 K. Zaprti so 5 višjih uradnikov. — Na sled defraudacijam so prišli pred nekaj tedni, ko se je ustrelil prvi uradnik tega zavoda Orth. Pokazalo se je, da je ta samomorilec poneveril 50.000 kron. Vsled tega je pričela revizija, ki je spravila strašne reči na dan. Vodstvo te klerikalne posojilnice je v duhovniških rokah. Posojilnica je osrednji zavod klerikalne gospodarske organizacije na Češkem. Voditelj posojilnice monsignor Drozd, je bil eden izmed glavarjev češke klerikalne stranke. Ta mož je priredil tekoni zadnjih 20 let več romanj v Rim, vsled česar je dobil od papeža red „pro ecclesia et pontifice“. Ali ta mož je bil, kakor se je sedaj pokazalo, eden najbolj prefriganih poneverjalcev ter jeden

največjih razuzdancev. Neredi in poneverjenja v tej „katoliški“ posojilnici so pričela takoj, ko je postal kanonik Drozd voditelj tega zavoda. Poprej je bil ta monsignor hudo zadolžen, ali ko je dobil vodstvo te posojilnice v roke, se je postavil na strašno komodno stališče. Iz denarja posojilnice je poplačal dolgove ter si sezidal v okolici Prage dve krasni vili, kjer je živel strašno razuzdano z lahkomišelnimi ženskami in ženami raznih klerikalnih podrepanikov. Sploh je bil ta mož velik ljubitelj ženstva; celo na romanjih jih ni pustil pri miru, marveč je poskušal svojo srečo, kjer mu je le kazalo, in škandali so bili tako veliki, da mu je končno praški nadškof prepovedal prirejanje romanj v Rim. — V petek so bili aretirani predsednik in dejanski voditelj te posojilnice kanonik monsignor Drozd, prvi knjigovodja Kohout, drugi knjigovodja Herzig in v zastavljalnica, ki je bila združena s to posojilnico, nastavljeni cenilec Heber. Preiskava je dognala, da se je v posojilnici godilo pravo roparstvo. Vse je kradlo. Kradli so duhovniški voditelji in odborniki in kradli so uradniki. Najbolj pa je kradel kanonik Drozd. — „Narodni Listy“ poročajo, da pred duhovniki v tem zavodu ni bila varna nobena ženska in da so neko dekletce, ki je prišlo v posojilnico, duhovniki kar v uradu posilili. Od ranega jutra sem je pred posojilničnim poslopjem zbranih na tisoče ljudi, ki jokaje zahtevajo svoj denar. Ti nesrečniki so največ delavci in vdove, ki so se dale po duhovniških pregovorih, da so svoje prihranke naložile v tem zavodu. Ljudje so kar obupani in kolnejo duhovnike, da je groza. Vložne knjizice so jim bile odvzete, denarja pa niso dobili. Reklo se jim je, da izvedo čez 14 dni, če kaj dobe. Mesto je silno razburjeno. — Kanonik Drozd je bil v petek dopoldne zaslišan. Rekel je, da je popolnoma nedolžen in dostavlja: Bog in Mati Božja me rešita. Uro pozneje pa je preiskovalni sodnik pri hišni preiskavi dognal, da je imel Drozd že vse pripravljeno, da bi pobegnil. Našel je namreč skrit kovčeg, v katerem je kanonik pripravil za beg potrebno obleko in pol milijona kron v posojilnici ukradenega denarja. Kanonik Drozd je imel konkubino, ki je zivel, kakor milijonarka, kateri je plačeval kanonik ekvipažo in kupil vilo. Imel je pa tudi še več drugih razmerij največ z omeženimi ženskami, s katerimi je napravil ogromne svote. Sestra kanonikove konkubine je na kanonikovo nakaznico sele pred nekaj dnevi dobila v posojilnici 30.000 K in je s tem denarjem in z raznimi dragocenostmi pobegnila. Drozd neče povedati, kam je šla. Čuje se, da bo aretiranih še več udeležnikov pri defraudaciji, ker se kaže, da se je v posojilnici etablirala prava tatinska družba. Vsi odborniki-duhovniki kakor tudi uradniki so ziveli čez svoje razmere. O tem ni nobenega dvoma, da so uradniki kradli, ker so videli, da kradjejo tudi duhovniški voditelji zavoda. Kako se je delalo, se vidi iz tega, da je nižji uradnik, ki je imel plače 3000 kron, imel konja za jahanje in dve metresi, kateri je vzdrževal. Posojilnica ima nadškofa Srbenškega za pokrovitelja. Merodajni praški duhovniki so že davno vedeli, kaj se godi v posojilnici, a so molčali. — Zanimanje za politične zadeve je stopilo v ozadje. Vse je ogrčeno, in sicer proti duhovščini, ker so duhovniki lazili kar po hišah in nagovarjali ljudi, naj svoj denar nalože v tej klerikalni posojilnici. Klerikalna stranka se zaveda, da je to strahovit udarec za klerikalizem zlasti z ozirom na volitve na Moravskem. — Poneverjenih je, kakor se je pokazalo v soboto, K 4 573.761. Ali to je sele prvo dogana poneverjena svota. Vložne knjizice pokazuje se kaj. — Bilence so falsificirane, knjige istotako. Posojilnica je osnovana z neomejeno zavezo; člani jamčijo torej za izgube z vsem svojim premoženjem, in kdo ve, da ne bodo prisiljeni ti plačati „izgube“. Na papirju ima posojilnica rezervnega fonda le 511.000 K.

Dramatično društvo v Trstu priredi dné 1. novembra t. l. igro „Mlinar in njegova hči“ v korist ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda. Predstava se bo vrsila v „Narodnem domu“ v Barkovljah.

Na gimnaziju v Celju je letos na slovenskih vsprodnicah v prvem razredu 77 uencev, v prvem razredu nemškega gimnazija pa le 29. Podlaga za slov. gimnazij je torej stirikrat tolika nego za nemški!

V Kološvaru so odkrili 12. t. m. spomenik nekdanjemu ogerskemu kralju Matiji Kervinu. Cesarja je zastopal nadvojvoda

Josip Avgust. Pri sviranju avstr. himne so demonstrirali, pojoč svojo ogersko.

Županom v Celju je izvoljen dose-danji podžupan Julij Rakuš, podžupanom pa dr. Gr. Jesenko. Pragermana! Bivšega župana Stigerja so izvolili častnim občanom.

Hrvatski sabor se snide baje že pred Božičem, da bo razpravljaj o provizoričnem podaljšanju financieline nagodbe z Ogersko. Po novem letu pride na vrsto proračun.

Naloga drž. zbora. — Naloga, ki čakajo parlament v sedanjem zasedanju, niso niti mnogoštevilne, niti velike. Najprej pride na vrsto državni proračun za leto 1903., bruseljska konvencija radi sladkorja ter izreden kredit za olajšavo bede, katero so povzročile vremenske nezdgoe in ujme. Finančni minister dr. Böhm-Bawerk bo imel že v prvi seji svoj finančni ekspozé, ki se izroči v pretres odseku. Zbornica se bode bavila najprej z nujnimi predlogi, s tiskovnim zakonom in z nekaterimi drugimi, neresenimi predlogi. 36 neresenih nujnih predlogov je ostalo od zadnjega zasedanja. Vsemenska stranka se baje svojim starim nujnim predlogom odpove, zato pa bo stavila nove: radi nemškega državnega jezika, radi obravnave Wallburgove in Ljubljani in radi obsodbe nemških uradnikov na Ograkem. Nemška napredna stranka bode interpelirala radi volilnih list na Dunaju, nemška ljudska stranka bo interpelirala radi afere Jellineka itd. Prve seje bodo brzčas zopet neplodne ter se bode čas ubijal z nepotrebnim govoricenjem. Zasedanju pa je določeno le devet tednov. Samo nagodbeno in proračunsko vprašanje vzame nekaj tednov.

Z Dunaja v Peking. — V Parizu je zborovala te dni železniška komisija, ki se je posvetovala glede evropskih brzovolkov z ozirom na bodoče ekspresne vlake v Irkutsk, Port Artur in Peking. Sklenili so od 1. 1903. dalje uvesti trikrat na teden rapidni promet Dunaj-Peking, za kateri se bo dobivalo direktne vozne listke.

Irredentistične razglednice. — Irredentistična odbora v Rimu in Benetkah sta začela delati propag. ndo potom razglednic. Rimski odbor je že natisnil takih dopisnic, katere razpošilja sirom sveta! Preko morja se vidi kopno, a nad tem je slika Garibaldija z napisom: „Se anche non potrò recarmi mi fero trasportare su di un canone per —“ Po vrhu tega je zvezda — framasonka. Na gornji levi strani je pet grbov, med katerimi sta tudi ona Istre in Dalmacije. Vsi ti grbi so — skupno z okolico, opasano z italijansko trikoloro — oмотani črnim pasom ter zvezani železno verigo, ki je privezana na soho, na kateri je grb Avstrije, a spodaj je napis: „E dopo 30 anni siamo ancora...“ (in po 30 letih smo mi še zvezani).

Štrajki. — Hkratu so nastali veliki delavski štrajki na Francoskem, v Švici in v Ameriki. V Franciji štrajka že sedaj nad 70 tisoč rudokopov. Skoraj v vseh rudnikih se je ustavilo delo. V okraju Pas-de-Calais je med 50.000 rudokopov prenehalo delati 47.000 delavcev. Štrajkujoči so dobro organizovani ter odstranjajo vse tuje delavce. Izle so proklamacije, v katerih se pozivljajo tudi obrtni in poljedelski delavci, naj se štrajku pridružijo, ter se apelira na vojaštvo, naj delavcev ne preganja, češ, celo polkovniki so se puntali proti ukazom, ki se niso strinjali z njih nazori. Štrajk se širi. Doslej se ni primerilo še nikjer večjih nemirov in izgredev. Orožniki imajo službo neprestano. Morda se pridružijo štrajkujočim tudi železniški in tovarniški delavci. Po tovarnah imajo podjetniki že sedaj velike skrbi, ker jim v treh tednih zmanjka goriva. — V Ameriki je sklenilo 260 delavskih premogokopnih društev štrajkati. Zato primanjkuje že na mnogih krajih premoga. Primerili so se že izgredi in se je streljalo. V Genfu je sklenilo 224 zastopnikov delavcev začeti takoj generalen štrajk. Tesarji, stavci, železničarji, tovarnarski delavci so večinoma ustavili svoje delo. Podjetniki so mnogo delavcev odpustili. Nekaj jih je bilo izgnanih preko meje. — Delavci v Zenevi so sklenili, da pojdejo zopet na delo. Ranjenih med nemiri je bilo 50, zaprtih 230, čez mejo so jih poslali 110. —

Razprodaja pohištva.

V poslopu prejšnjega c. kr. okrajnega sodišča v Gorici v ulici Sv. Antona št. 14. se od danes naprej

razprodaja

vse iz uradov c. kr. okrajnega sodišča kakor tudi iz uradov c. kr. okrajnega sodišča tja prenešeno raznovrstno pohištvo kakor omare, mize, pisalne mize, klopi, stoli in razne druge reči.

Trgovina modnega blaga!

J. ZORNIK GORICA

Moderne

pariške zadnje novosti
kupite najbolj in najceneje pri
I. Zornik Gorica, Gospuška ulica 7.

Z ozirom na šele tako kratko
dobro moje trgovine, stojim si
v največjo čast javiti, da sem
že dobil od mnogobrojnih pa-
stih dan jako lastava pri-
znanja in cenit, in da sem
modernejših in zanimivih
in je radi tega v interesu
vse moderne kakor se pri meni
po modernejših 50%
ceneje kakor drugod.

J. ZORNIK GORICA

Pozor!

Razpis tajnikove službe.

Podpisano županstvo razpisuje službo občinskega tajnika z letno plačo 900 kron in primernim stanovanjem. Prošnje z dokazili zmožnosti za to službo je vložiti pri podpisnem do konca t. m. Zahteva se znanje slovenščine, italijanščine in nemščine v govoru in pisavi.

Županstvo v Kanalu,

dne 8. oktobra 1902.

M. Zega,
župan.

Švicarska urarska obrt.

Samo
16 K.

Naznanjamo vsem veščakom častnikom poštnim, železniškim in redarskim uradnikom kakor tudi vsakomur ki rabi dobro uro, da smo oprejali edino razprodajo novoiznajdene originalne genske 14-karatne remont. ure zlatega-elektro-plaque, sestav glas-hätle. Te ure imajo protimagnetične preciziski urni stroj, so najnatančnejše regulirane in preskušene in dajamo za vsako uro 3-letno pismeno jamstvo.

Okrov, ki je sestavljen od treh odskočnih pokrovkov, je moderno in krasno izdelan ter napravljen iz novo iznajdene ameriške goldinske kovine ter prekrit s 14-karat. zlatom, tako, da je podoben čistemu zlatu, in veščaki jo ne morejo razločevati od prave ure, ki velja 200 kron. Edina ura na svetu, katera ne zgubi nikoli zlatega lica. Sprejeli smo v 6. mesecih 10.000 dodatnih naročb in okoli 3000 pohvalnih pismen. Cena uri za gospode ali dame le 16 kron poštnina in colnina prosta. Vsaki uri je brezplačno pridejan možnjček od usaja. Krasne in moderne verižice od zlatega plauge za gospode ali dame (tudi ovratnice) po 3- 5- in 8- K. Ako ura ne ugaja, se sprejme nazaj vsled česar se nima nobenega rizika. Razpošiljanje po poštnem povzetju ali predplačilu.

Naročbe je pošiljati na **Razpošiljanje ur „Chronos Basel“ (Švica)**. Za pisma v Švico je staviti znamko za 25 stot., na dopisnice 10 stot.

V mirodilnicah

Ant. Mazzoli, Gorica

Gosposka ulica in tekališče G. Verdi

se prodaja vse kemično čiste izdelke za vrvanje vina, kakor tudi kadeča žveplena kislina za čiščenje vinske posode, namreč: sodov, čebrov itd.

Trgovina z železnino „MERKUR“

PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta števil. 12

prporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite železnine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedelškega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in strojev; vsakovrstnih ponev, ključalnicarskih izdelkov ter okov, vrat in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega drugega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

Tomazeva žiandra, najboljše umetno gnojilo.

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. *

Postrežba točna.

Cene nizke.

Svilene bluze gl. 2-35 in višje — 4 metre — kakor tudi „Hennebergova svila“, črna, bela in barvana od 60 kr. do gl. 14 65 meter. Vsakemu franko in carine prosto na dom. Vzorca z obratno pešto. — Pismena naročila naj se frankirajo v Švico s 25 vin. G. Henneberg, tovarnar svile (zkl. c. in kr. dvorni zalagatelj) v Curihu. (3)

C. kr. privil.

civilna, vojaška in uradniška krojačnica

M. Poveraja v Gorici
na Travniku št. 5.

Se dobivajo vsakovrstna moderna sukna kamgarn, piquet lastink, adria, ševjot itd., blaga iz avstrijskih in inozemskih tovarn ter gotove obleke, perilo vseh vrst in spadajoče priprave k paradnim oblekam za vsaki stan. Blago na meter in gotove obleke se prodajajo tako po ceni, da je z mojo trgovino nemo-goča vsaka konkurenca.

Obleke vsake mode od 5 do 9 let K 5-40 in višje

9	15	850
15	dalje	15-
vrhne suknje vsake mode		24-
za častito duhovščino		28-
hlače		5-

Haveloke in sobne plašče 15 K naprej. Za dame in gospice:

Haveloke . . . . . 25 K
Sako in pelegrine 9
V slučaju da se kaj ne dobi v zalogi po zahtevi, se izvrši točno po naročilu.

Razprodaja dežnikov!

Pfaff-ovi šivalni stroji

so najboljši.

To sliši kupec sicer o vsakem izdelku in od vsakega agenta, ki navadno nihi ne ve kaj je šivalni stroj, in še ne ve kako se upelje nit v šivalni stroj, tem manj kako isti šiva, toda mi smo po naši več kot 20-letni poskušnji raznih tovarniških strojev se prepričali, da so res **Pfaffovi** šivalni stroji najbolj trpežni, ter se uverili da so ne dela z nobenim drugim strojem tako natančno kot s **Pfaffovim**.

Pfaffovi šivalni stroji
Pfaffovi šivalni stroji
Pfaffovi šivalni stroji
Pfaffovi šivalni stroji

delajo celo po 10-letni dobi še vedno brezšumno, so neprekosljivi za domačo rabo in obrtne namene, so posebno pripravni za umetno vezenje (recamitrenje) ter se poučuje brezplačno, prekosijo na dobroti vsako tovarno. Jamči se za 10 let.

Nikar naj se ne zamudi pred nakupom ogledati **Pfaffove** šivalne stroje. Zaloga **Pfaffovih** šivalnih in drugih strojev v Gorici via Municipio števil. 1 **SAUNIG & DEKLEVA.**

Popravljalnica šivalnih strojev, dvokoles Nunska ulica 14.

Prosiva zahtevati listkell

Za čas stavbe priporoča vse stavbne potrebščine, kakor: cement, stavbne nositelje, vsakovrstne okove, železje, strešna okna, cevi za stranišča itd. Ima v zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih tovarn. Opozarja na svojo bogato izber

kuhinjskaga in
hišnega orodja
po brezprimerno nizkih cenah.

Največja trgovina z železjem
Konjedic & Zajec v Gorici
pred nadškojlo št. 11.

Edina zaloga
stavbnih nositeljev
v Gorici.

Pocinkana žica

za vinograde po značajnih cenah!

Pozor!

Eno krono nagrade

izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 K blaga.

Prosiva zahtevati listkell

Dobre ure in po ceni!

s 3-letnim pismenim jamstvom razpošilja na zasebniku

prva tovarna ur v Mostu (Bav)

Hanns Konrad,

izvozi ur ter zlatnice — Most (Česko).

Dobri ura Rem. iz niklja fl. 3-75;
srebrne ura Rem. fl. 5-80; srebrna
veržica fl. 1-20; budilnik iz niklja
fl. 1-95.

Tvrška je odlikovana s c. kr. orlom; ima zlate
in srebrne svetilnje iz razstav ter listoče priznanih ih
pismen. — Ilustrovan cenik zastoj!

E. LEBHERZ

Gorica

tovarna užigalice
priporoča prebivalcem Primor-
skega svoje izdelke raznih vrst,
posebno izvrstne in zanesljive
užigalice

Apollo

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za
bravnice, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu obemstvu za
mnogobrojna naročila ter obljublja solidno
postrežbo po jako zmernih cenah.

Čistilna voda

„Reale“

iz vrelcev Mathias, lastnina

Henrika Mattonija v Budimpešti

je topla priporočena od prvih tu- in
inozemskih zdravniških avtoritet kot
najbolje čistilno sredstvo. Odlikuje se
radi množine soli »Glauber« in grenke
soli, katero ima v sebi ter s svojim
hitrim in dobrim učinkom.

Zaloga za Gorico:

Lekarna G. B. Pontoni.

Božjast.

Kdor trpi na božjasti, krčih in drugih nervozni
boleznih, naj zahteva knjižico o teh boleznih. Dohiva
se zastoj in franko v Schwannon-Apoteke, Frank-
furt a. M.

Leta 1361. v Gorici ustanovljena tvrdka
E. Riessner, v Nunski ulici 3,
(nasproti nunski cerkvi)

priporoča preč. duhovščini in slav. občinstvu
svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetlic za
vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko
zalogo nagrobnih vencev, za urtvoške po-
trebe, voščene sveče itd. vse po zmerni ceni.
Naročila za delo izvršuje točno in solidno.
Priporoča slav. občinstvu tudi svojo tiskarno
ček na perilo.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče niraberškega in drobnega
blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilice in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in ševlarje.

Svetinjice. — Rožni venel. — Mašne
knjižice.

Hišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje,
krošnjarje, prodajalce pejmih in in trgih
ter na deželi. 2 35-8

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
isterskih
vinogradov.

Destavlja na dom in razpošilja po železnici na
vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56
litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.
Cene zmerno. Postrežba poštna